

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Media analyse 2015-2021

Basisregistratie
Ondergrond

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Overzicht 2015-2021
- 3 Overzicht per jaar
- 4 Samenvatting

Inleiding

De doelstelling van dit onderzoek is om vast te stellen of de aandacht van alles met betrekking tot het onderwerp 'bodem' is toegenomen.

In overleg met Basisregistratieondergrond zijn een aantal zoektermen vastgesteld. Deze zoektermen zijn over een periode van 7 jaar (2015-2021) geanalyseerd, op basis van verschenen artikelen in online nieuwsmedia.

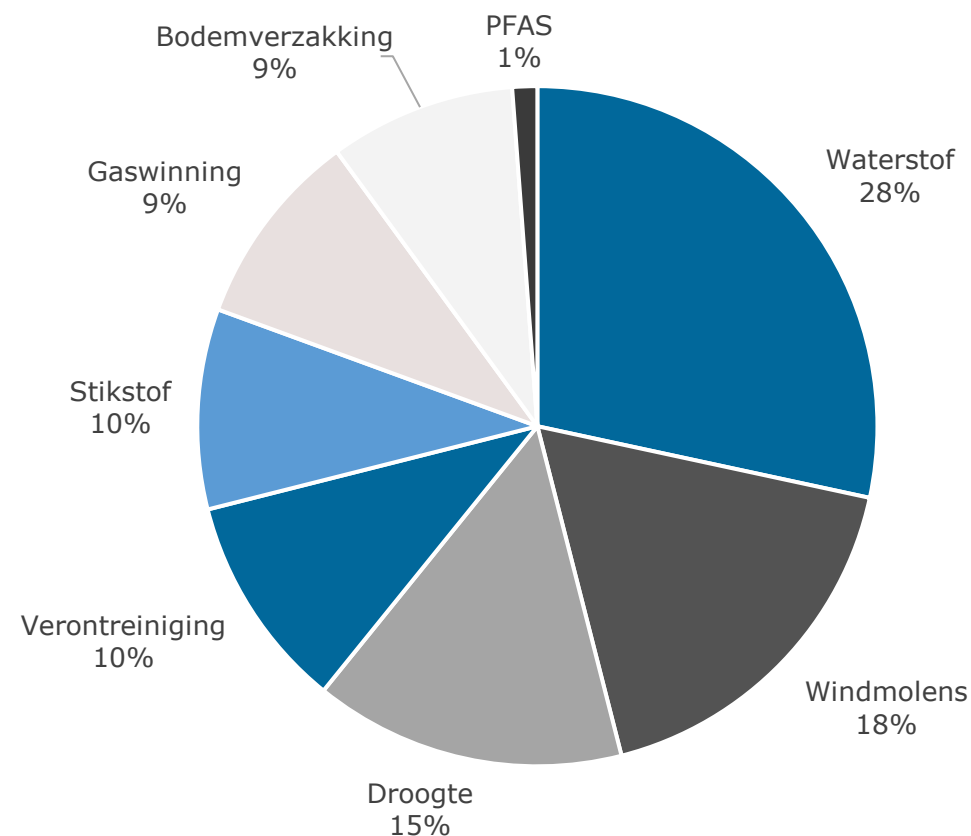
Deze analyse wordt respectievelijk per onderwerp en jaartal gepresenteerd in dit rapport.

Overzicht thema's 2015-2021

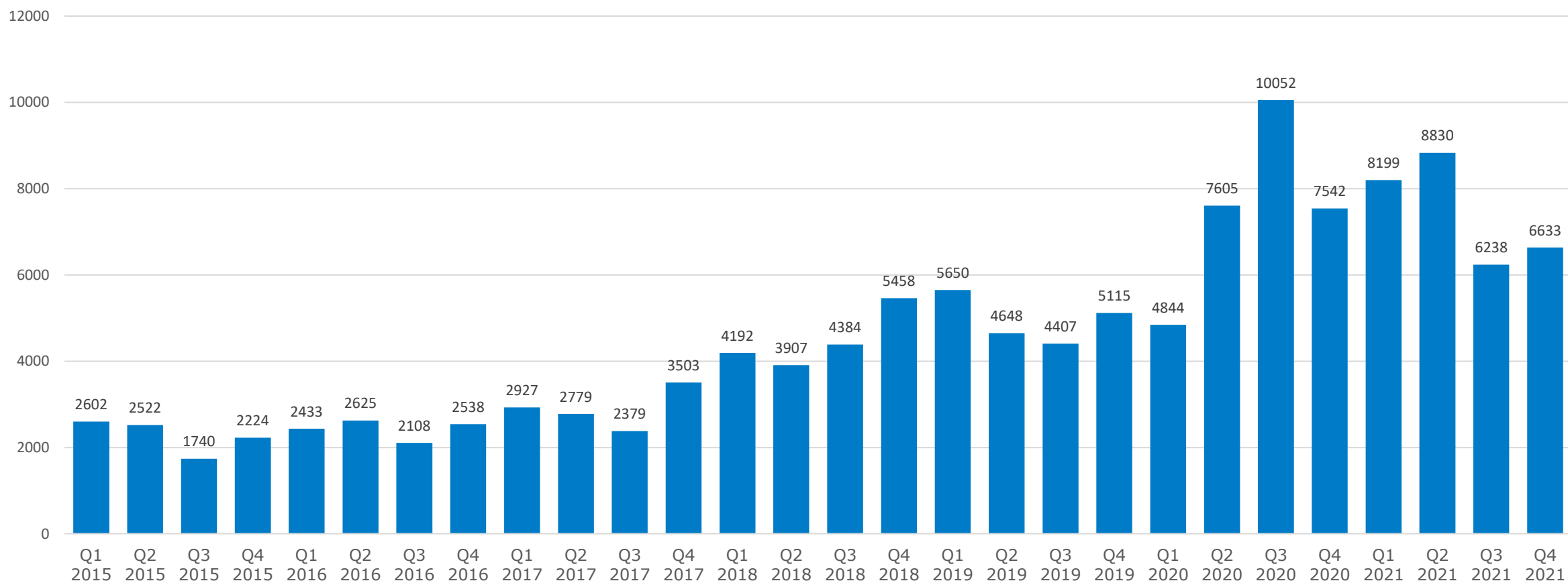
In de data zien we een geleidelijke **toename** van het aantal nieuwsberichten dat schrijft over thema's rondom de Nederlandse bodem in periode van 2015-2021. In Q1 2015 verschijnen er 2.602 nieuwsberichten, in Q4 2021 zijn dat er 6.633. Het betreft een gemiddelde toename van 144 nieuwsitems per kwartaal.

De meeste berichten (10.052) worden gepubliceerd in Q3 2020. Het onderwerp **waterstof** is in deze periode zichtbaar, dit betreft met name marktvoorspellingen voor de energiesector op kleinere websites.

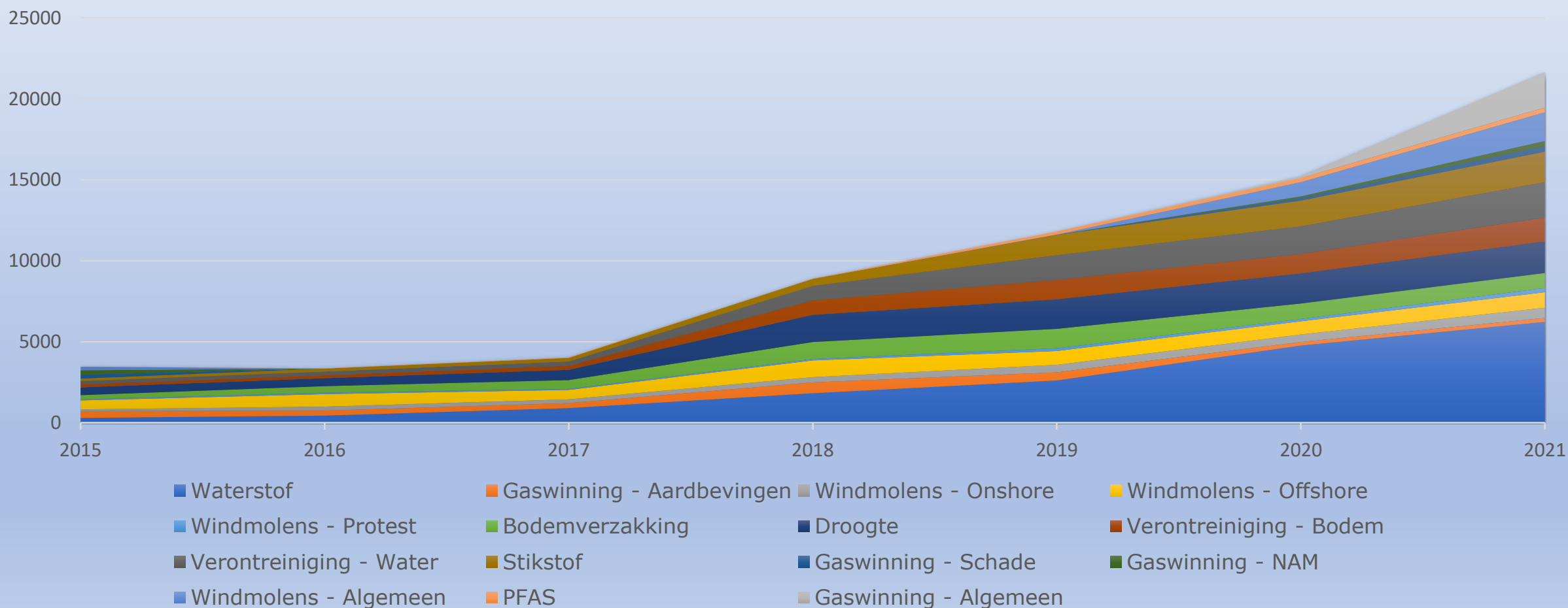

Overzicht aantal artikelen 2015-2021

Verloop berichtgeving per thema 2015-2021

Overzicht 2015-2021

Het onderwerp **waterstof** heeft de sterkste stijging in aantal gepubliceerde artikelen over de jaren 2015-2021. In 2015 was het onderwerp nog beperkt zichtbaar in de media met 304 artikelen, in 2021 is dit opgelopen tot 6.225 artikelen.

Waterstof als alternatieve brandstof voor gas is in toenemende mate zichtbaar gedurende deze periode. In deze periode is er veel geschreven over gasleidingen die worden omgebouwd naar waterstofleidingen (27-11-2018, [Nos.nl](https://nos.nl)), over de koppeling tussen windenergie en waterstofproductie (21-10-2021, [Nos.nl](https://nos.nl)) en over de mogelijkheden omtrent de opslag van waterstof als duurzame energiedrager (6-6-2018, [Volkskrant.nl](https://volkskrant.nl)).

Overzicht 2015-2021

Een ander terugkerend thema is **gaswinning in Groningen**. De houding ten opzichte van gaswinning in Groningen wordt door de jaren heen steeds kritischer belicht.

In 2015 schrijft de media over de risico's van gaswinning naar aanleiding van een rapport van de *Onderzoeksraad voor Veiligheid* (3-3-2015, [Volkskrant.nl](https://www.volkskrant.nl)), in 2017 over het terugschroeven van de gaswinning in verband met de drukafname in de bodem (18-4-2017, [Volkskrant.nl](https://www.volkskrant.nl)), in 2019 over de grote aantallen schademeldingen in Groningen na een aardbeving (22-5-2019, [Trouw.nl](https://www.trouw.nl)) en in 2021 over het dichtdraaien van de gaskraan en de relatie tussen de NAM en het Rijk (1-4-2021, [Volkskrant.nl](https://www.volkskrant.nl)).

Overzicht 2015-2021

Vanaf 2019 schrijven de media schrijven veel over **windmolens** en **windmolenparken**. Er zijn hoopvolle berichten over de mogelijkheden van wind- en zonne-energie in de toekomst. Echter ook kritische noten over de locaties van onshore parken, omdat dit veel weerstand oproept bij omwonenden(29-1-2015, [Trouw.nl](https://www.trouw.nl)).

In nieuwsartikelen wordt aangehaald dat offshore windmolenparken voor minder overlast zorgen (31-3-2021, [Ad.nl](https://www.ad.nl)), maar offshore windmolenparken blijken slecht te zijn voor het onderwaterleven (19-7-2019, [Ad.nl](https://www.ad.nl)).

Overzicht 2015-2021

Stikstof is ook een onderwerp dat duidelijk in toenemende mate beschreven wordt in de media. In november 2018 oordeelde het Europees Hof dat de Nederlandse overheid vergunningen alleen nog mag verlenen op basis van daadwerkelijke milieuwinst. Vanaf dan is een duidelijke toename te zien in de berichtgeving.

Eind van 2019 wordt in de media geschreven over vertragingen bij bouw- en infrabedrijven in verband met problemen rondom stikstof en PFAS (6-11-2019, [Nos.nl](#)). In 2019 zijn er verschillende protesten rondom de beperkingen vanwege de stikstof- en PFAS-normen (30-10-2019, [Nos.nl](#)).

Overzicht 2015-2021

De **bodemverzakking** in Nederland is ander een veelbesproken onderwerp (18-4-2017, [Ad.nl](#)). Op NPO wordt een documentaire getoond over de gevolgen van de bodemdaling (23-11-2017, [Npo.nl](#)). Om de bodemdaling tegen te gaan start een pilot in de Stichtse Rijnlanden met gebruik van subirrigatie (4-8-2021, [Binnenlandsbestuur.nl](#)).

De PvdA vreest dat door droge zomers in combinatie met bodemactiviteiten de bodemverzakking steeds vaker schade aan gebouwen kan veroorzaken en suggereren deelname aan een nationaal funderingsherstelfonds (21-5-2021, [Rtvdrenthe.nl](#)).

De bodemdalingskaart van het Nederlands Centrum voor Geodesie en Geo-Informatie gepubliceerd in 2018 toont dat de bodem in Nederland sneller zakt dan verwacht. Ramon Hanssen van de TU Delft zegt dat het de historische binnensteden bedreigt (27-11-2018, [Vastgoedactueel.nl](#)).

Overzicht 2015-2021

In de zomerperiodes gaan veel nieuwsartikelen over de **aanhoudende droogte** en de **drinkwatervoorraad**, met name vanaf 2018. De aanhoudende droogte leidt er zelfs toe dat Waterschap Rijn en IJssel in 2018 het gebruik van oppervlaktewater verbiedt (12-7-2018, [Nos.nl](#)).

De aanhoudende droogte en de eerder benoemde bodemdaling hebben ook gevolgen voor de bebouwde omgeving. Er is een toename te zien in het aantal schademeldingen aan woningen in heel Nederland (5-4-2021, [Nos.nl](#)). De zorgen over de gevolgen van klimaatverandering voor het grondwaterpeil op de lange termijn maakt dat er oplossingen moeten komen om het waterniveau op peil te houden (26-5-2021, [Ad.nl](#)).

Overzicht 2015

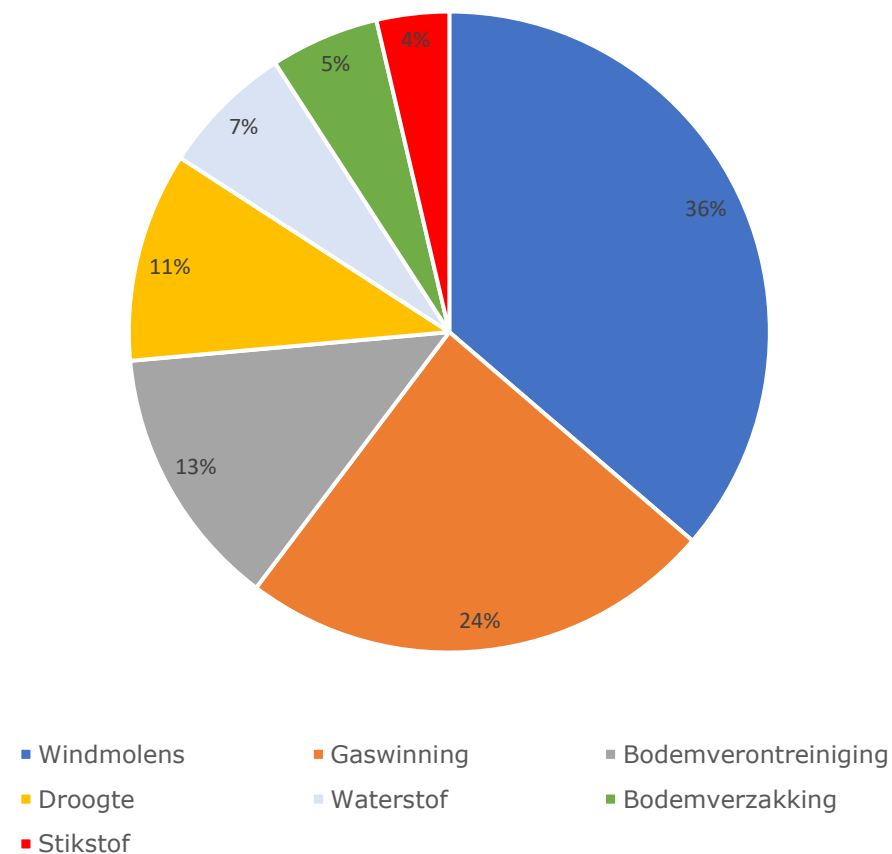
In de periode 2015 is er sprake van een politiek en maatschappelijk debat omtrent de **gaswinning in Groningen**. De risico's van gaswinning zijn in 2015 onderwerp van discussie. De media slaat een kritische toon aan ten opzichte van de besluitvorming rondom de gaswinning en de houding jegens de risico's die het met zich meebrengt. De link tussen aardbevingen en gaswinning lijkt steeds duidelijker te worden. Een aardbeving veroorzaakt door gaswinning, zorgt voor schademeldingen (1-10-2015, [Nrc.nl](#)).

De NAM heeft onderzoeken gedaan naar de risico's van gaswinning en concludeert dat er beperkte risico's zijn, maar deze onderzoeken worden door de bewoners van Groningen niet vertrouwd (26-12-2015, [Nos.nl](#)).

In februari 2015 verschijnt een kritisch rapport vanuit de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) over de besluitvorming rond de gaswinning. Hierin wordt geconcludeerd dat opbrengst van de gaswinning ten onrechte boven veiligheid werd gesteld (18-2-2015, [Nos.nl](#)). In februari 2015 wordt door minister Kamp bekendgemaakt dat de gaswinning teruggeschroefd moet worden in het eerste halfjaar van 2015 (12-2-2015, [Nu.nl](#)). Later besluit de Raad van State dat deze beperking nog onvoldoende is in verband met de risico's in het aardbevingsgebied (18-11-2015, [Nrc.nl](#)).

Een ander prominent onderwerp zijn **windmolenparken**. In maart 2015 stemt de kamer in met een windmolenpark bij Borssele op de Noordzee (25-3-2015, [Nu.nl](#)). Hoewel veel mensen kritisch zijn tegenover een uitzicht op windmolens vanaf de kust, blijkt echter uit een onderzoek onder Duitse toeristen dat het voor toeristen niet uitmaakt dat er windmolens vanaf het strand zichtbaar zijn (12-8-2015, [Trouw.nl](#)).

Berichtgeving 2015

Impressies 2015

'Leefbaarheid van aardbevingsgebied in Groningen verslechterd'

21 januari 2016 17:09
Laatste update: 21 januari 2016 21:36

Vele bewoners in het aardbevingsgebied in Groningen voelen zich onveilig, kampen met psychische problemen en hebben weinig tot geen vertrouwen in de overheid. De woningmarkt functioneert dramatisch en de leefbaarheid is verslechterd.

Rijk neemt maatregelen om stikstof te beperken

De uitstoot van stikstof wordt vanaf vandaag harder aangepakt. Daarvoor wordt de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) van kracht. Deze geldt voor alle bedrijven, maar vooral veehouders zullen maatregelen moeten nemen.

Opbrengst boven veiligheid bij gaswinning

Bij de gaswinning in Groningen stond de maximale opbrengst op de eerste plaats en niet de veiligheid van de inwoners van Groningen. Dat schrijft de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) in het rapport *Aardbevingsrisico's in Groningen* over de besluitvorming rond de gaswinning.

Kamer akkoord met windmolenparken op Noordzee

De Tweede Kamer is akkoord met de bouw van drie grote windmolenparken op de Noordzee. De Kamer ziet geen onoverkomelijke bezwaren in het plan van minister Kamp (Economische Zaken), dat voorziet in drie gebieden met windmolens voor de kust. Ze komen 18 tot 22 kilometer uit de kust van Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland te staan.

Gaswinning Groningen verder omlaag, kost schatkist 1,5 miljard

Experts kraken onderzoek gaswinning

Heleen Ekker
Redacteur

Reinalda Start · Redacteur Integratie

Drie jaar na de zwaarste aardbevingen in Groningen is er nog steeds veel onduidelijk over de risico's van gaswinning. Dat concluderen drie onafhankelijke deskundigen na het lezen van de meest recente onderzoeken.

Schoonheid Noordzee wordt bedreigd door windmolens

'Veiligheid Groningers staat niet voorop'

Alles gereed - behalve die cruciale wet

DUURZAAMHEID POLITIEK AANBESTEDING NEDERLAND DUITSLAND WESTERSCHELDE
ANTWERPEN BORSSELE ENECO HENK KAMP LUXEMBURG MALTA ...

De aanleg van vijf windparken voor de kust moet snel en goedkoop. Netbeheerder Tennet krijgt in deze complexe opdracht de hoofdrol. Maar de Eerste Kamer moet eerst een wet aannemen die dat regelt - en waarover nu nog verdeeldheid heerst.

Gemeenten langs de grens met Duitsland en België willen dat er een Europees verbod komt op het bouwen van windmolenparken vlak langs de grens. De buurlanden zetten daar steeds vaker windmolens neer, tot ergernis van de Nederlandse buurgemeenten.

Overzicht 2016

In 2016 is een toename van het aantal **windmolens**, maar ook een toename in het aantal **protesten** tegen windmolens. Omwonenden en gemeentes verzetten zich steeds vaker tegen de komst van nieuwe windmolenparken (5-1-2016, [Nos.nl](#)). VVD-er Ed Nijpels maakt zich hard voor de komst van windmolenparken, maar wordt op de vingers getikt door de Nationale Ombudsman, omdat hij de nadelen ten onrechte als "gering" heeft bestempeld (3-11-2016, [Nrc.nl](#)). In de loop van 2016 verlegt de focus zich naar windmolenparken op zee. De prijs van windenergie gewonnen op de Noordzee zal dalen tot een punt waarop subsidie niet meer nodig is (22-10-2016, [Fd.nl](#)).

Het ministerie wijst twee stroken in de Noordzee aan voor de aanleg van windparken (8-12-2016, [Nu.nl](#)). Elektriciteitsbedrijf Tennet wil een eiland aanleggen in de Noordzee waar tweeduizend mensen permanent kunnen verblijven, omringd door zeventienduizend windmolens van 2 meter hoog. Dit eiland zou rondom de Doggersbank komen, een beschermd natuurgebied (10-6-2016, [Bnr.nl](#)).

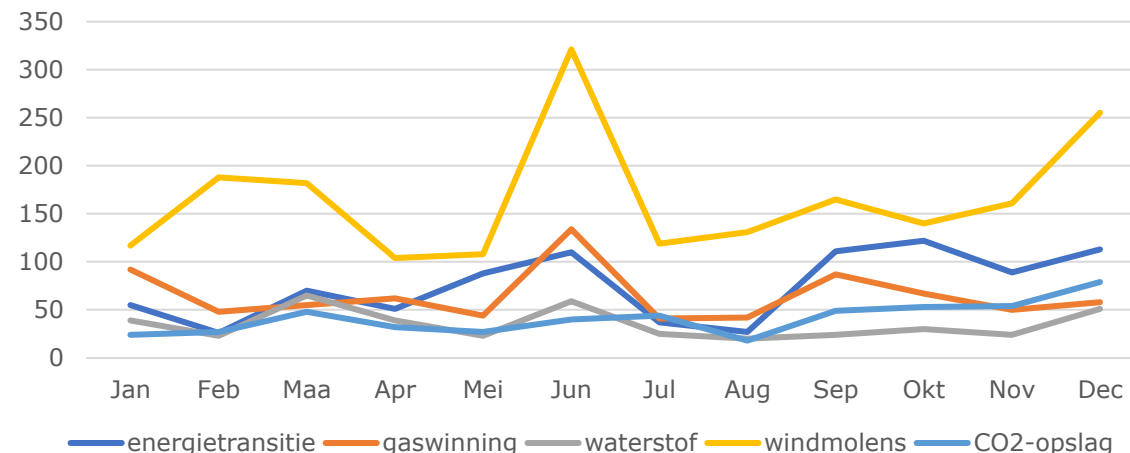
Er is ook veel aandacht voor de daling van de **veengrond** en de kosten die hierbij komen kijken. Er wordt geschat dat herstelkosten op meer dan 20 miljard euro komen (24-11-2016, [Nos.nl](#)). Media schrijven hierover naar aanleiding van een publicatie van het Planbureau voor de Leefomgeving (23-11-2016, [Telegraaf.nl](#)).

Tevens komt **carbon capture & storage** (CCS) ter sprake: er verschijnen een aantal artikelen die CO2 opslag als (tijdelijke) oplossing bespreken gedurende de energietransitie (28-11-2016, [Duurzaamnieuws.nl](#)). Media schrijven hierover naar aanleiding van de publicatie *Ontwerp Structuurvisie Ondergrond* (11-11-2016, [Rijksoverheid.nl](#)).

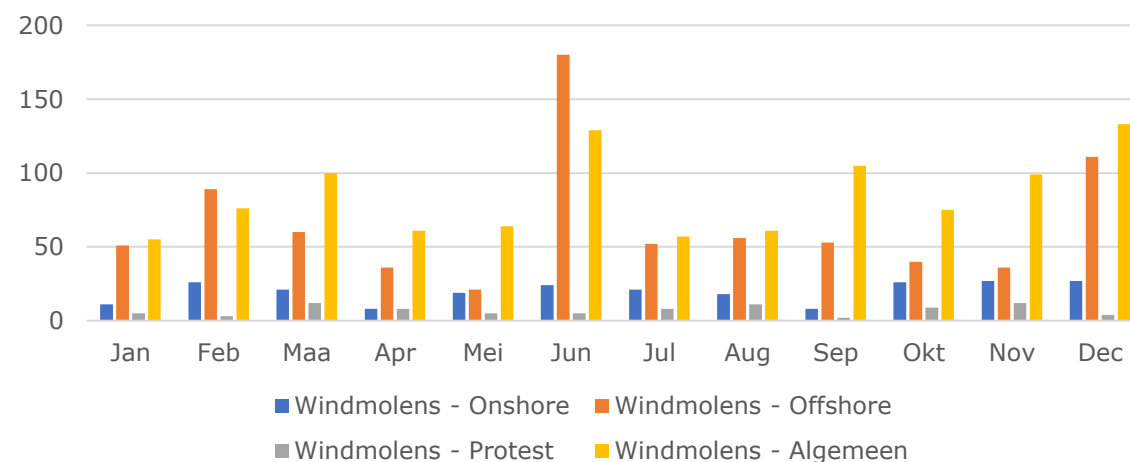
Verder wordt geschreven dat 2016 een recordjaar was: het **warmste jaar** voor de aarde sinds de start van de metingen in 1880 (30-12-2016, [Nrc.nl](#)).

Ook de discussie rondom de snelheid waarmee **fossiele brandstoffen** al dan niet uitgefaseerd zouden moeten worden is zichtbaar. Shell geeft aan dat fossiele brandstoffen voorlopig nog nodig zijn (21-5-2016, [Nrc.nl](#)).

Verloop per thema

Verloop berichtgeving windmolens

Impressies 2016

'Leefbaarheid van aardbevingsgebied in Groningen verslechterd'

Steeds vaker verzet tegen windmolens

Met de toename van het aantal windmolens, neemt ook het aantal protesten tegen windmolenparken toe. Van Reusel tot Zandvoort en van Gieten tot Zierikzee. Niet alleen omwonenden, ook gemeentes blijken vaak fel tegen de komst van nieuwe molens.

Windmolens steeds belangrijker voor stroom

Daling veenbodem gaat tot 2050 miljarden euro's herstel kosten

Kabinet wijst twee nieuwe plekken voor windmolens aan

Gaswinning Groningen max 24 miljard kuub per jaar

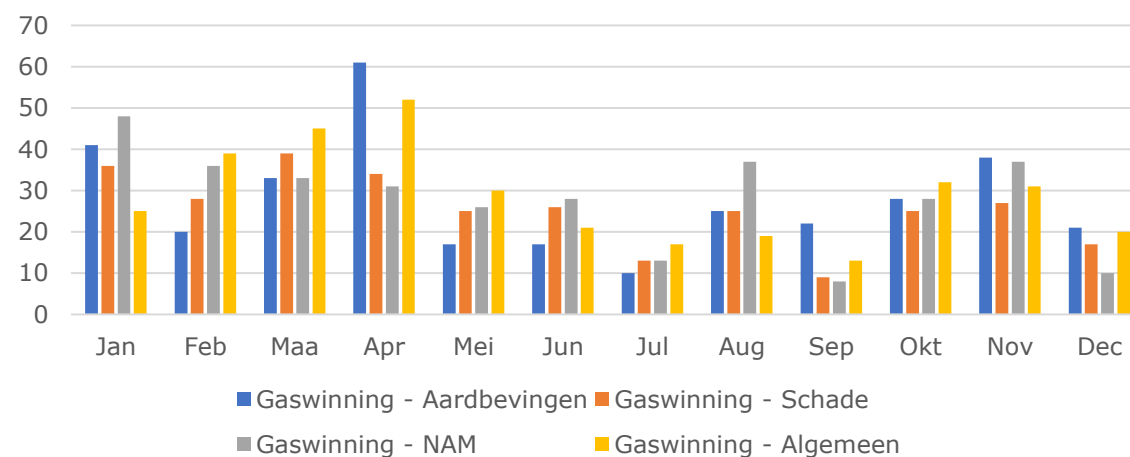
Overzicht 2017

Ook in 2017 zijn **windmolenparken** een terugkerend thema in de media. Het tot dan toe grootste windpark Gemini is geopend (08-05-2017, [Nos.nl](#)) en er wordt gesproken over het eerste subsidievrije windmolenpark met investeringen van Vattenfall en Statoil (15-12-2017, [Fd.nl](#)). Ook wordt in dit jaar gesproken over de plannen rondom een 'stroomeiland' in de Noordzee, om windenergie op te wekken (18-11-2017, [Nrc.nl](#)). Dit onder aanvoering van onder andere Havenbedrijf Rotterdam, Tennet en Gasunie (13-09-2017 [Nu.nl](#)).

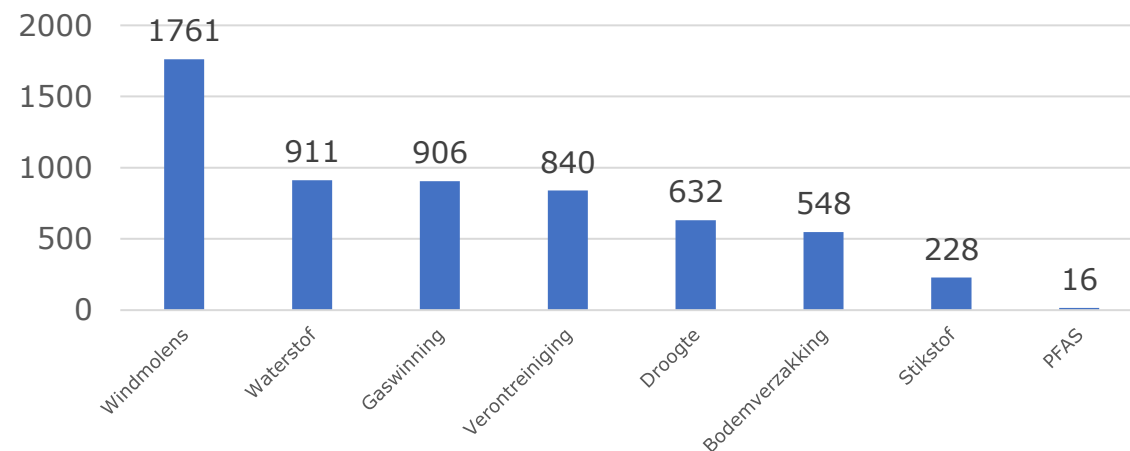
Waar in 2016 nog wordt gesproken over het afbouwen van **gaswinning** (max 24 miljard kuub), geeft de Raad van State in 2017 aan dat dit niet verder gereduceerd hoeft te worden (05-01-2017 [Trouw.nl](#)).

In een definitieve uitspraak later dat jaar besluit diezelfde Raad van State dat dit besluit opnieuw genomen dient te worden (15-11-2017 [Nos.nl](#)). Eveneens is de tendens in de media dat de schadeafhandeling voor **gedupeerde Groningers** te lang heeft geduurd (29-03-2017 [Nu.nl](#)). Eric Wiebes betuigt spijt aan de Groningers en spreekt van falen van het kabinet (22-11-2017 [Nos.nl](#)).

Verloop berichtgeving gaswinning

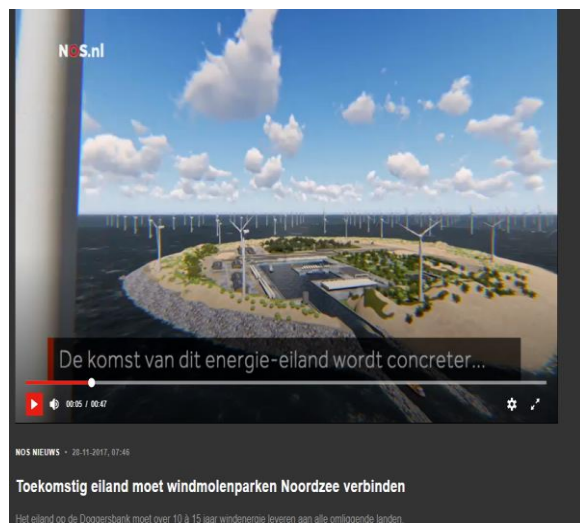

Aantal berichten per thema

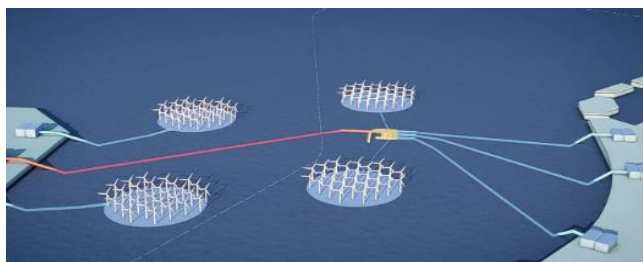

Overzicht 2017

Nieuw in de Noordzee: een 'stroomeiland' voor windenergie

Duurzame energie Een energieknooppunt in de Noordzee gaat na 2030 de stroom van duizenden windmolens op zee verdelen naar land. De Rotterdamse haven doet mee.

Ook Noren willen 'gratis' Nederlands windpark bouwen

Naast het Zweedse Vattenfall (moederbedrijf van Nuon) heeft ook het Noorse Statoil zich ingeschreven voor de bouw van het windmolenpark Hollandse Kust Zuid. Dat heeft de Noorse oligegiant bevestigd aan persbureau Reuters.

Gaswinning in Groningen hoeft niet omlaag aldus Raad van State

De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) hoeft de gaswinning in Groningen nu niet verder te verminderen. De Raad van State ziet daarvoor momenteel geen aanleiding, in afwachting van een definitieve uitspraak later dit jaar.

Grootste Nederlandse windpark op zee geopend

Met de opening van Windpark Gemini in Eemshaven maandagmiddag verdrievoudigt Nederland officieel de hoeveelheid stroom van windparken op zee. De 150 windmolens in de Noordzee boven Ameland wekken samen genoeg stroom op voor 785.000 huishoudens.

Wiebes tegen Groningers: de overheid heeft gefaald

Besluit gaswinning Groningen moet opnieuw

'Boorplatforms Noordzee inzetten voor groene energie'

Europees rapport: Nederland gaat energiedoelstellingen niet halen

Haven Rotterdam doet mee aan plan enorme 'stekkerdoos' in Noordzee

De Rotterdamse haven gaat meedoen met het ontwikkelen van een eiland midden in de Noordzee. Het eiland moet over 10 à 15 jaar grote nieuwe windmolenparken verbinden met omliggende landen.

Raadsman Gaswinning vindt afhandeling bevingsschade Groningen te traag

De afhandeling van aardbevingsschade in Groningen door de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) en Centrum Veilig Wonen (CVW) duurt nog te lang. Dat meldt de Onafhankelijke Raadsman Gaswinning, een soort ombudsman, in zijn jaarrapport.

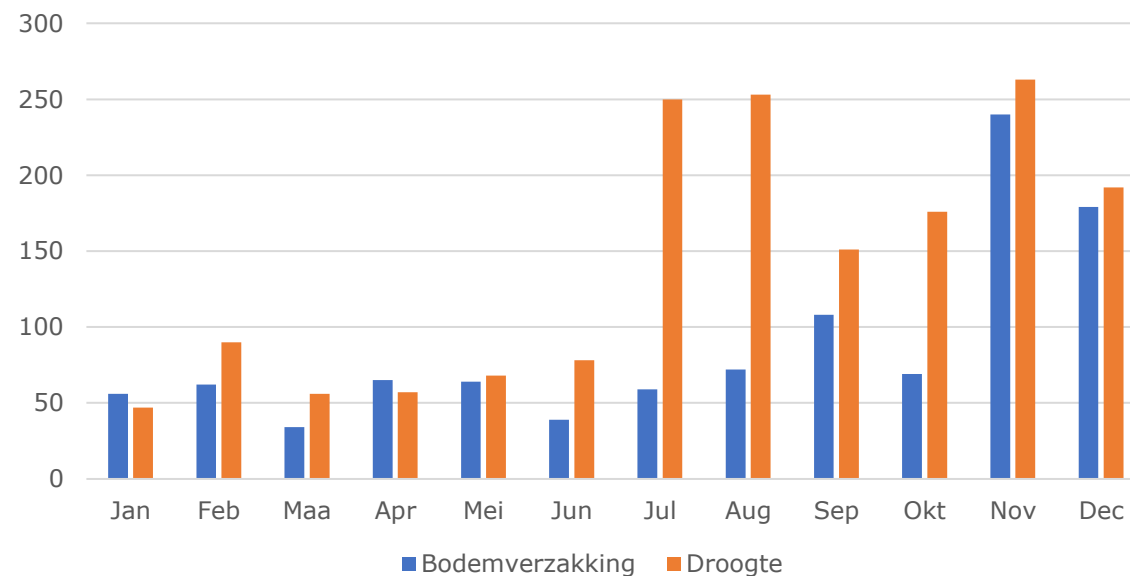
Overzicht 2018

In 2018 is de discussie rondom **gaswinning** in Groningen nog steeds een groot thema. De gaswinning moet volgens een advies van Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) verlaagd worden naar 12 miljard kuub. Gasunie geeft aan dat het met een dergelijke verlaging niet aan de vraag kan voldoen (1-2-2018, [Nos.nl](#)). De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) heeft een vergunning aangevraagd om tot 2027 door te gaan met gaswinning in en om Vlaardingen. Volgens GroenLinks komt hiermee de veiligheid van de Blankenburgverbinding in het geding (7-8-2018, [Ad.nl](#)).

In de zomer van 2018 gaan veel berichten over **droogte** en hoge temperaturen (8-8-2018, [Ad.nl](#); 8-8-2018, [Nos.nl](#)). Dit heeft gevolgen voor de drinkwatervoorraad (8-8-2018, [Ad.nl](#)), de kwaliteit van het natuurwater (25-7-2018, [Nos.nl](#)) en het niveau van het grondwater (28-11-2018, [Ad.nl](#)).

Verzakking van veengronden is wederom een vraagstuk. De publicatie van de Bodemdalingskaart Nederland laat zien dat het Groene Hart sneller wegzakt dan gedacht (21-11-2018, [Ad.nl](#)). **Klimaatverandering** lijkt een grote rol te spelen. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen zoals onderwaterdrainage (20-11-2018, [Volkskrant.nl](#)) of een laag klei op het veen (19-9-2018, [Ad.nl](#)). De door boeren kunstmatig laag gehouden waterstanden zorgen tevens voor uitdroging van het veen. Deze uitdroging zorgt voor extra CO2 uitstoot (3-7-2018, [Volkskrant.nl](#)). De daling heeft gevolgen voor het landschap en de bebouwing. In verschillende gebieden in Nederland verzakken gebouwen. Bewoners maken zich zorgen (30-8-2018, [Ad.nl](#)). Er ontstaat een dialoog over de kosten van de schade aan funderingen veroorzaakt door **bodemdaling** (20-7-2018, [Nos.nl](#)).

Verloop

Impressies 2018

Afgevangen CO₂, waar laat je het? Tuinders, is het antwoord van AVR

Als eerste afvalenergiecentrale van Nederland gaat AVR grootschalig CO₂ afvangen. Tuinders zullen dit broeikasgas als meststof gebruiken. Het is een stap in de ontwikkeling van koolstofafvang in Nederland, een belangrijke pijler van het klimaatbeleid in het regeerakkoord.

Zelfs het moeras droogt op: droogte raakt de natste plekken

'Windmolens belemmeren luchthaven in zee'

Hitte en droogte: kwaliteit natuurwater verslechtert en hondenpootjes verbranden

Veenweiden laten massaal hun CO₂ los, en dus ligt daar een grote kans voor het klimaat. Maar wordt die wel gegrepen?

Uitspraak in klimaatzaak: moet de overheid meer doen tegen CO₂-uitstoot?

„Huizen scheuren door droogte”

Als gevolg van het extreem lage grondwater door de buitengewoon droge zomer zijn veel huizen aan het verzakken en het scheuren. Alleen al bij de gemeente Zevenaar zijn vele tientallen gevallen bekend van huizen die ineens grote scheuren vertonen.

'Gaswinning al over twee jaar onder de 12 miljard kuub'

07 juni 2018 09:39
Aangepast: 07 juni 2018 09:57

Minister Eric Wiebes denkt dat de gaswinning mogelijk al in 2020 onder de 12 miljard kubieke meter kan dalen. Dat schrijft hij in een brief aan de Tweede Kamer.

Windmolens in natuurgebieden: omstreden, maar ook noodzakelijk?

Wie door het Robbenoordbos in de kop van Noord-Holland wandelt - een bosgebied van zeshonderd hectare - ziet met enig geluk reeën, boomkruipers, verschillende trekvogels en binnenkort ook vier windturbines van 180 meter hoog. Het is voor het eerst in Nederland dat er in een bos windmolens komen.

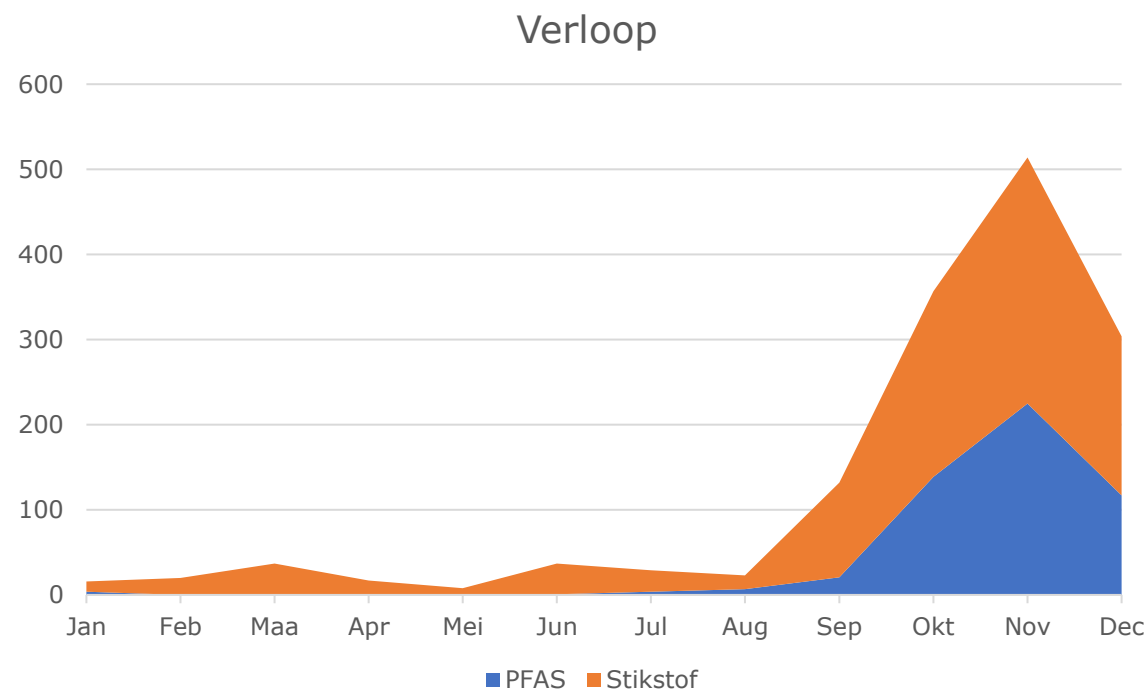

Overzicht 2019

In 2019 komt uit onderzoek van Eurostat naar voren dat Nederland, van alle EU-lidstaten, het verst verwijderd is van het behalen van de **klimaatdoelstellingen**. Windmolenparken worden aangehaald om een inhaalslag te realiseren (12-2-2019, [Nos.nl](https://nos.nl))

De Raad van State heeft in 2019 een uitspraak gedaan over het stikstofprogramma. Uitspraak: *'De Afdeling bestuursrechtspraak oordeelde dat het PAS niet als basis mag worden gebruikt voor toestemming voor activiteiten die extra stikstofuitstoot veroorzaken. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de uitbreiding van een veehouderij, de komst van een nieuwe woonwijk of de aanleg van een nieuwe weg. Daarnaast oordeelde de Afdeling bestuursrechtspraak dat het beweiden van vee en het bemesten van percelen activiteiten zijn waarvoor een natuurvergunning nodig is – Raad van State, 29 mei 2019.'*

Vanaf dit moment is de '**stikstofcrisis**' in de volksmond ontstaan, met grote gevolgen voor de bevolking (20-10-2019, [Nos.nl](https://nos.nl)). Verwacht wordt dat 18.000 projecten hier de gevolgen van ervaren (5-9-2019, [Nrc.nl](https://nrc.nl)).

Impressies 2019

Grote stappen in ontwikkeling waterstofgasproductie

Wetenschappers hebben de afgelopen tijd verschillende grote stappen gemaakt in de ontwikkeling van waterstoftechnologie. Er is een methode ontwikkeld om waterstof te produceren die veel efficiënter lijkt dan de huidige technologie, en een andere methode zorgt ervoor dat het maakproces veel goedkoper kan worden.

'Duizenden banen op de tocht door stikstof- en PFAS-problematiek'

Klimaatplan industrie haalbaar met 'blauwe waterstof'

Nederland krijgt niet één, maar tien eilandjes voor de kust om windenergie te oogsten

Niet één kunstmatig eiland in de Noordzee, maar een stuk of tien. Vanaf daar denkt de North Sea Wind Power Hub NSWPH, een consortium van Nederlandse, Duitse en Deense energiebedrijven, de Noordzee als energieakker te kunnen exploiteren.

Stikstofcrisis biedt kansen voor een duurzamer Nederland

Noordzee wordt grote bouwplaats voor windmolens

Met de bouw van enorme windmolenparken voor de kust van Zeeland, Zuid- en Noord-Holland en ten noorden van de Waddeneilanden gaat Nederland de komende jaren proberen de achterstand in te halen bij de productie van schone energie. Nu zijn we nog één van de slechtst presterende landen op dat terrein in Europa.

Bedrijven Rotterdamse haven tekenen voor CO2-opslag

Vier bedrijven in de haven van Rotterdam doen mee met de plannen om bij hun processen de CO2 die normaal gesproken de lucht in gaat, af te vangen en op te slaan. Shell, ExxonMobil, Air Liquide en Air Products committeren zich aan de plannen. Een centrale pijpleiding transporteert het broeikasgas naar een leeg gasveld onder de Noordzee.

Nederland onderaan EU-lijst duurzame energie

Stikstofregels raken 18.000 projecten

Milieunormen De gevolgen van het stikstofbesluit van de Raad van State zijn veel groter dan gedacht.

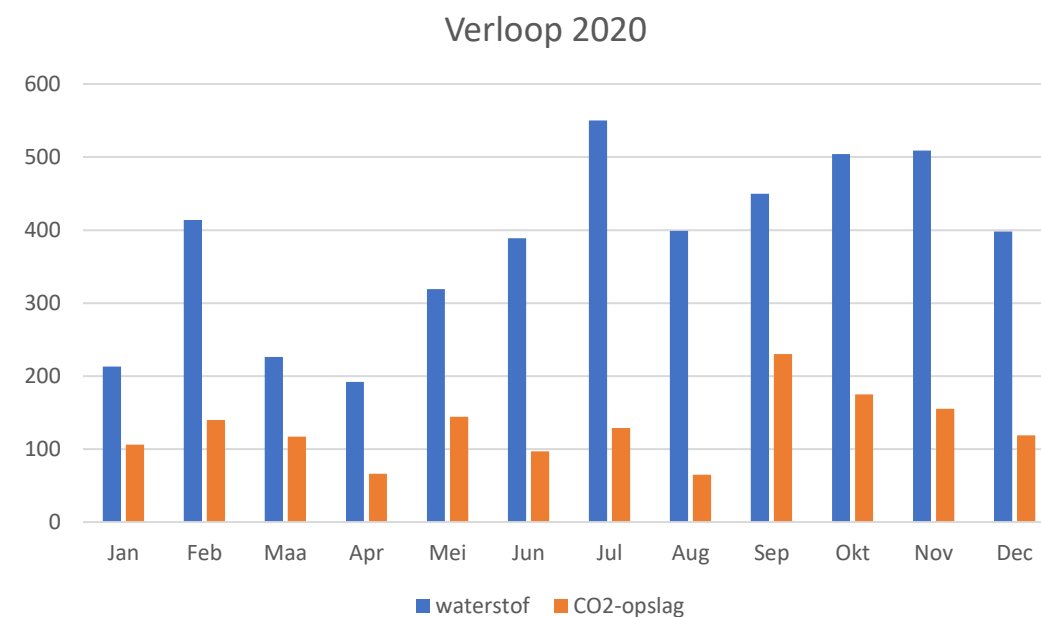
Overzicht 2020

In 2020 is de landelijke subsidie voor **CO2-reductie** in gang getreden. In de media wordt de vraag gesteld of waterstoffabrieken hier in aanmerking voor zouden mogen komen. Dit omdat gesteld wordt dat groene waterstof de komende jaren meer CO2 uit zal stoten, dan zal reduceren (15-10-2020, [Nrc.nl](#)).

Ook wordt project **NorthH2** dit jaar gepresenteerd, met de ambitie om het grootste groene waterstofproject van Europa te bouwen in Groningen (27-02-2020, [Nos.nl](#)).

De haven van Rotterdam, Gasunie en EBN (oftewel Porthos) hebben in 2020 een akkoord bereikt voor **opslag van CO2** in de zeebodem. De Europese Commissie is bereid 102 miljoen euro te subsidiëren voor dit project (02-10-2020, [Rtlnieuws.nl](#)).

In september adviseert de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur het kabinet om meer te doen tegen **bodemdaling** in veenweidegebieden (03-09-2020, [Nu.nl](#)). In oktober maakt het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bekend 100 miljoen euro vrij te maken om bodemdaling tegen te gaan (19-10-2020, [Rijksoverheid.nl](#)).

Impressies 2020

EC wil Rotterdams CO2-opslagproject 102 miljoen euro subsidie geven

02 oktober 2020 14:49

Geld uit pot voor CO2-reductie mag naar waterstoffabrieken (die juist meer CO2 uitstoten)

Klimaatbeleid Door groene waterstoffabrieken kan de CO2-uitstoot toenemen. Toch stelt het ministerie van EZK er klimaatgeld voor beschikbaar.

€22 miljoen voor aanpak bodemdaling Zuid-Holland

'Bouw krimpt dit jaar 2 procent door stikstof en PFAS'

De bouwproductie zal dit jaar met 2 procent krimpen door de stikstof- en PFAS-crisis, verwacht ABN Amro. Daarmee zou een einde komen aan een reeks zeer goede jaren voor de bouw. In 2019 was er nog sprake van een groei van 4 procent, aldus de bank.

Advies: kabinet moet bodemdaling veenweidegebieden aanpakken

Het kabinet moet meer doen om bodemdaling in veenweidegebieden tegen te gaan. Dat staat in een advies van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (RLI).

Verzakking kost tientallen miljarden, terecht dat het Rijk wordt opgeroepen iets te doen

Het oplossen van problemen door een dalende bodem is een taak die het Rijk hoognodig op moet pakken.

Akkoord over gebruik Nederlandse deel Noordzee: 'Het wordt passen en meten'

Rotterdamse industrie wil 1,5 miljard subsidie om CO2 onder de zeebodem op te bergen

Tegen alle klimaatdoelen in steunt Nederland de fossiele sector met ruim 8 miljard euro per jaar

Plannen voor het grootste Europese waterstofproject in Groningen

Overzicht 2021

Bebouwing en ontwatering worden als oorzaak genoemd voor **bodemdaling**. De vraag wordt gesteld of bouwen in bepaalde regio's nog wenselijk is (10-08-2021, [Nu.nl](#)). Daarnaast worden ook de kosten van bodemdaling onder de loep genomen. Zo becijfert de provincie Utrecht dat het ongeveer 300 miljoen euro gaat kosten om de uitstoot van broeikasgas uit veengronden tegen te gaan en om de bodemdaling in Utrecht te verminderen (17-12-2021, [AD.nl](#)).

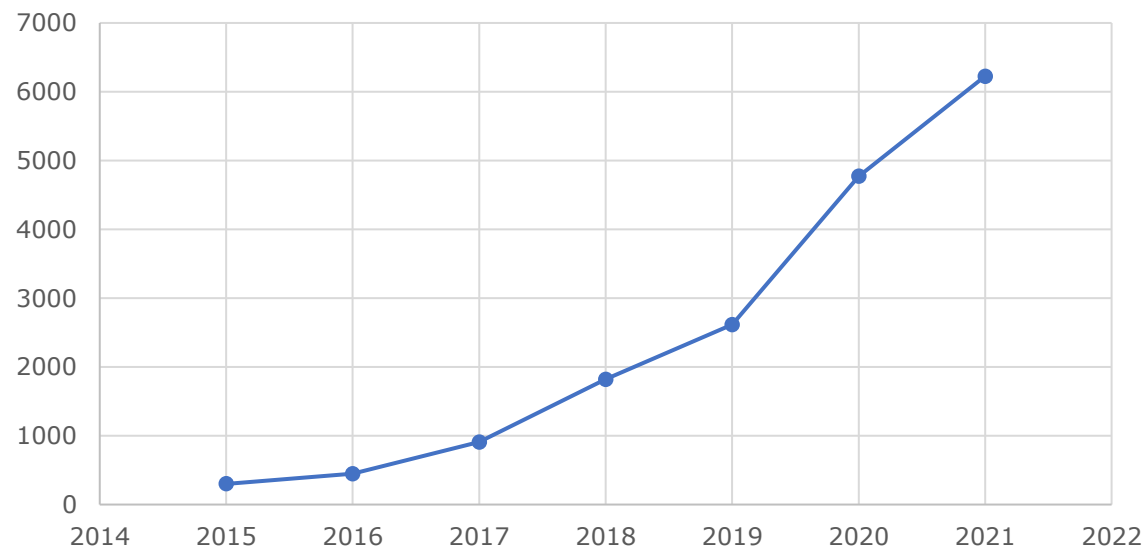
In 2021 komt nadrukkelijk naar voren dat het treinverkeer hinder ervaart van een **slappe bodem**. Doordat 1/3e van de bodem onder het spoor slap is, gaan vermoedelijk problemen ontstaan (14-12-2021, [Nu.nl](#)). De uitbreiding van het aantal treinen komt mogelijk tot stilstand (14-12-2021, [Nrc.nl](#)).

Het **datacentrum** dat al dan niet in **Zeewolde** gebouwd zal worden, is een veel terugkerend thema in 2021. Waar de gemeente Zeewolde de ambitie uitspreekt een groot datacentrum te willen bouwen, geeft de Eerste Kamer eind 2021 aan dat het kabinet geen grond dient te verkopen voor grootschalige datacenters, omdat dit de druk op de energievraag zal verhogen (22-12-2021, [Rtlnieuws.nl](#)).

In december wordt bekend dat in het regeerakkoord 60 miljard euro voor de aanpak van de **stikstofcrisis** wordt vrijgemaakt (15-12-2021, [Rtlnieuws.nl](#)). Dit resulteert in een discussie bij onder andere boeren over de uitwerking van dit stikstofbeleid (15-12-2021, [Eenvandaag.nl](#)).

In 2021 heeft het aantal berichten gerelateerd aan **waterstof** de piek bereikt. Sinds 2019 heeft de berichtgeving een vlucht genomen. In 2021 maakt Tata steel bekend kolen te willen vervangen door waterstof (15-9-2021, [Volkskrant.nl](#)). Ook presenteert de 'Waterstofcoalitie' (Greenpeace in samenwerking met 39 industriële bedrijven) plannen waarin zij om 2,5 miljard subsidie voor waterstofprojecten vragen (4-3-2021, [Rtlnieuws.nl](#)). Het IEA roept op meer te investeren in waterstof (4-10-2021, [Rtlnieuws.nl](#)), terwijl Gasunie waarschuwt voor de risico's (21-10-2021, [Nos.nl](#)).

Toename berichten waterstof

Impressies 2021

Zachte bodem zorgt voor problemen met treindienstregeling

Treinverkeer Vanwege risico op verzakking van de bodem moeten treinen op sommige trajecten langzamer rijden. Ook kunnen geplande uitbreidingen van het aantal treinen op een traject mogelijk niet doorgaan.

Kinderopvang bijna gratis, 60 miljard voor stikstof en klimaat: dit zijn de plannen van Rutte IV

Stikstof

De stikstofuitstoot moet in 2030 zijn gehalveerd ten opzichte van 2019. Dat is vijf jaar eerder dan tot nu toe was vastgelegd. Daarmee volgt het nieuwe kabinet het advies van de commissie-Remkes, die vorig jaar over de stikstofproblematiek rapporteerde onder de titel: Niet alles kan overal.

De grond onder onze straten daalt straks 10-20 centimeter en dat gaat ons miljarden euro's kosten

Steeds meer zorgen over gezondheidsrisico's windmolens, RIVM begint expertisecentrum

Veel wantrouwen rondom reusachtig datacentrum in Zeewolde. 'Het gemeentebestuur overziet de gevolgen niet'

Aanpak uitstoot broeikasgas in veengebieden en bodemdaling kost 300 miljoen

Het gaat ongeveer 300 miljoen euro kosten om de uitstoot van broeikasgas uit veengronden tegen te gaan en om de bodemdaling in Utrecht West te verminderen. Dat heeft de provincie Utrecht becijferd. De plannen worden voorgelegd aan de Provinciale Staten.

Rotterdamse bedrijven en Porthos sluiten contracten voor transport en opslag CO2

Eerste Kamer: verkoop geen grond voor datacenter Zeewolde

22 december 2021 07:44
Aangepast: 22 december 2021 08:29

Zeespiegel stijgt, bodem zakt; moeten we nog wel bouwen in het Groene Hart?

10 augustus 2021 05:29
Laatste update: 10 augustus 2021 11:03

2K NUJij-reacties

Bij sterke opwarming komt het water van de Noordzee op termijn [meters hoger](#) te staan, blijkt uit het nieuwe IPCC-rapport. Dat geldt ook voor het water in de Rijn en Maas. Tegelijkertijd zakt achter de dijken van het Groene Hart de bodem juist dieper weg. En we willen voor 2030 een miljoen extra woningen. Maar waar? NU.nl sprak experts over de moeilijke keuzes waar Nederland nu voor staat, en ons grootste klimaataboe: we moeten het hogerop zoeken.

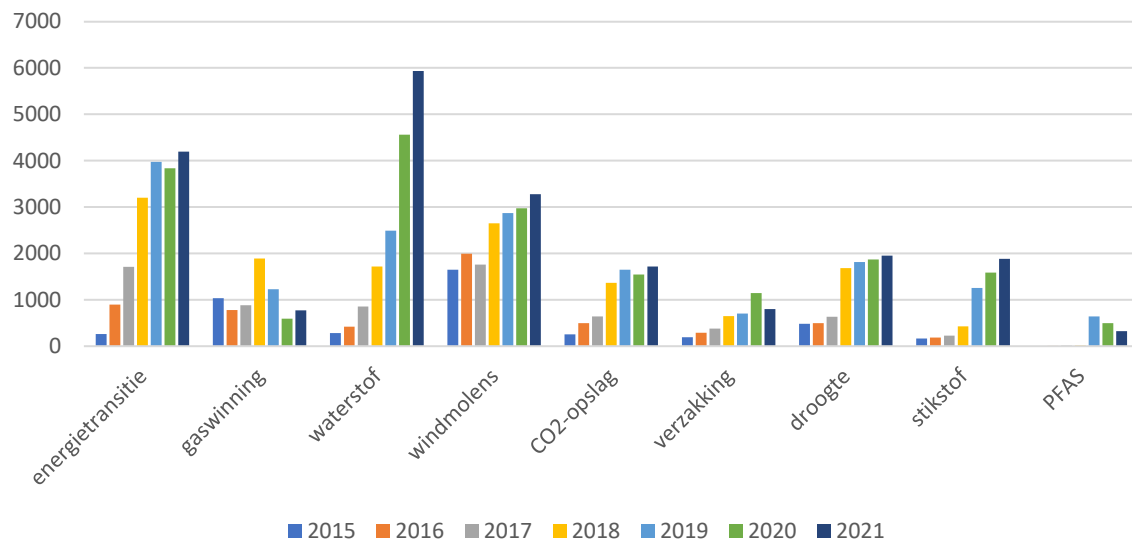

Samenvatting

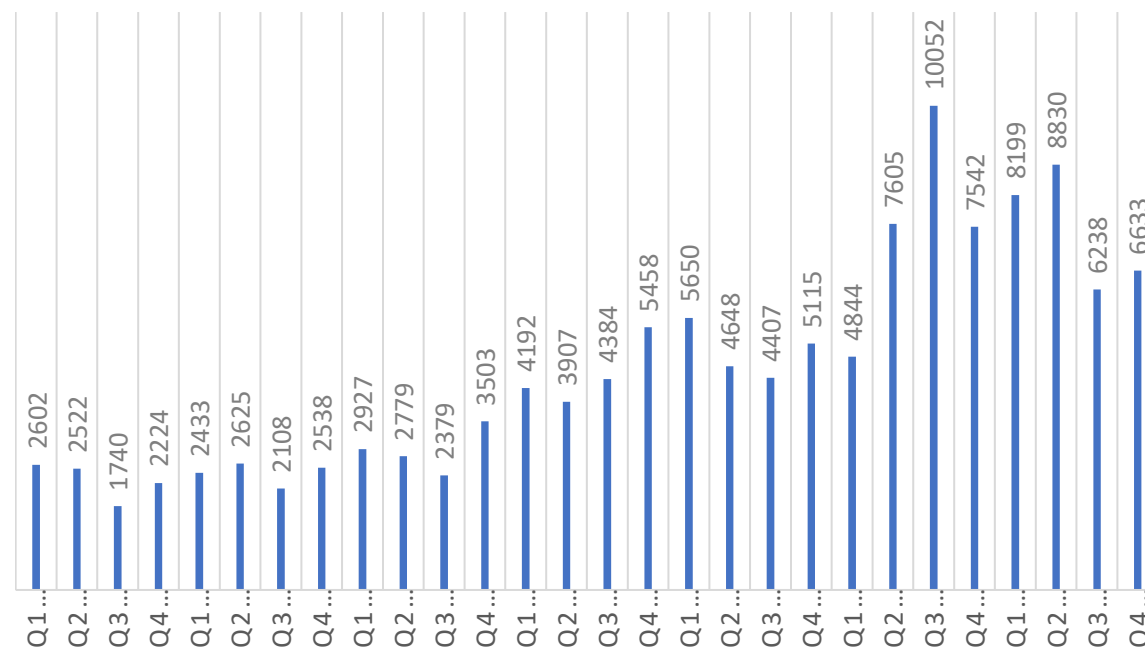
Bij vrijwel ieder thema is een **stijging** in aantal nieuwsberichten waar te nemen. Alleen het aantal berichten over gaswinning ligt in 2021 lager dan in 2015 (met een piek in 2018).

Met name bij berichten met betrekking tot *energietransitie*, *waterstof* en *stikstof* is een grote stijging waarneembaar.

Verloop totale berichtgeving per thema

Verloop totale berichtgeving

De totale berichtgeving op basis van de opgestelde zoektermen, is in Q4 2021 meer dan **verdubbeld** ten opzichte van Q1 2015.

Basisregistratie
Ondergrond